

Socialstyrelsen svarar:

Närvaron av personal en självklarhet Missbruksbehandling ett bristområde

Jag beklagar formuleringen, som medfört att fokus flyttats från det vi vill diskutera – hur den rättspsykiatriska vårdens kvalitet och resultat kan förbättras. Det är på andra områden som bristerna finns – exempelvis missbruk, skriver Nina Rehnqvist i sitt svar till Claes Hollstedt.

NINA REHNQVIST
överdirektör, Socialstyrelsen

■ Socialstyrelsens syfte med att genomföra och publicera studien om effekterna av den rättspsykiatriska vården avseende återfall i brott är att dessa patienter är högprioriterade ur alla aspekter. Därför bör stora ansträngningar göras för att ta reda på mer om vilka insatser som har effekt – och vilka som inte har effekt. Vi behöver helt enkelt mer kunskap. Men vi behöver också lägga ner större resurser på de insatser vi redan i dag vet har effekt.

Beklagar formulering

I ljuset av den debatt som följt efter publiceringen av vår studie, beklagar jag den formulering som Claes Hollstedt citerar. Syftet var inget annat än att ställa frågan. Tyvärr har denna mening skapat så starka motreaktioner att fokus flyttats från den diskussion vi ville väcka med studien – nämligen hur vi kan förbättra kvalitet och resultat i den rättspsykiatriska vården.

Närvaron av personal – en självklarhet

Naturligtvis innebär inte formuleringen att de patienter som vårdas inom rättspsykiatrisk vård »skulle ha det bättre om personalen inte gick till jobbet«. Det är inte närvaron av personal som är problemet – närvaron är den självklara förutsättningen för att vård ska kunna bedrivas överhuvudtaget. Skulle vi inte ha utbildad personal som tog hand om den här gruppen av svåra patienter skulle problemen, till exempel vad gäller våld mot medpatienter, vara mycket större. Forskning har visat att vårdmiljön har effekter inte bara för tillfrisknande utan även för uppkomsten av våldssituationer.

Missbruk en faktor som kan påverkas

Nej, det är på andra områden bristerna finns – och där det även finns möjlighet till förbättringar. Vi pekar särskilt ut ett sådant område: missbruk. Vår studie visar att de variabler som förutom miss-

bruk var kopplade till brottsåterfall var av den typ att de rimligen ligger utanför vårdens möjligheter att påverka (det vill säga kön, ålder, tidigare brottslighet samt andra tids- och åldersrelaterade faktorer).

Missbruksfaktorn kan påverkas till skillnad från många andra faktorer. Vi vill peka på betydelsen av detta faktum och på vikten av att det görs kraftfulla och samordnade insatser av såväl preventiv som kurativ natur kring missbruksbehandling.

Vi menar även att det behövs mer forskning rörande behandlingsmetoder och andra åtgärder som har som syfte att minska risken för återfall i brott, framför allt under vård men också efter. Vi behöver veta mer om hur vi ska få dessa patienter missbruksfria. Den typen av forskning brukar leda till initiativ som också är preventiva.

Sammanställning av data, inte forskning

Studien är en sammanställning av data och inte forskning i så måtto att jämförbara kontrollgrupper i randomiserade studier använts. Syftet har varit att beskriva hur det har gått för patientgruppen avseende återfall i brott. Tre vetenskapliga råd och ett före detta vetenskapligt råd, alla med fast förankring i den psykiatriska vården, har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rapporten innan den publicerades.

Socialstyrelsens uppgifter

Socialstyrelsen är tillsynsmyndighet över den rättspsykiatriska vården och vi har därmed till uppgift att utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv granska verksamheten. I det uppdraget ligger en skyldighet och ett ansvar för att uppmärksamma brister när det gäller kvalitet, resultat och säkerhet i vården, något vi också gjort.

Självklart ska detta ske på ett sakligt och opartiskt sätt. Socialstyrelsens tillsyn arbetar också allt mer stödjande och förebyggande i samverkan med verksamhetsansvariga och vårdpersonal. •

Naturligtvis innebär inte formuleringen att de patienter som vårdas inom rättspsykiatrisk vård »skulle ha det bättre om personalen inte gick till jobbet«. Det är inte närvaron av personal som är problemet – närvaron är den självklara förutsättningen för att vård ska kunna bedrivas överhuvudtaget.